Numărul 13

Iunie 1963

Cuvântul

ÎN EXIL

Director:
GEORGE RACOVEANU

Die Christenheit ist müde geworden . . .

von George RACOVEANU

„Wir wollen euch, Brüder, nicht im Ungewissen lassen über die Entschlafenen, damit ihr nicht trauert wie die Übrigen, die keine Hoffnung haben."

(Paulus an die Thessalonicher)

Als am Abend des 3. Juni über den Sender Vatikan die Nachricht von dem Tode des Papstes mit folgenden Worten verkündet wurde: „Mit tiefbewegter Seele machen wir die folgende traurige Mitteilung: der Pontifex Maximus Johannes XXIII. ist tot . . . die unerbittliche Krankheit hat die starke Konstitution des Papstes besiegt . . ." konnte diese, in so profanen Worten abgefaßte Mitteilung den einfachen Christen wohl befremden. Er mußte sich fragen, wie diese Trauer mit der Lehre der Kirche über den Sinn des Todes vom christlichen Standpunkt aus zu vereinbaren sei. Ist hier nicht ein Widerspruch zwischen Bekenntnis und Erleben festzustellen? Was bliebt hier von der Lehre „der Tod ist ein Gewinn" übrig? Wie anders müßte die Verkündigung des Apostels ausgelegt werden, die besagt, daß wir nach dem Abbrechen unserer irdischen „Zeltwohnung" ein „ewiges Haus" beziehen werden? Wie vereinbart sich „Seufzer" und „Sehnen" nach dem „ewigen Haus" mit der Trauer? Kann diese Trauer dem Nachfolger auf Petri Stuhl gelten? Schreck und Trauer mögen erklärlich sein beim Todesfall eines großen Heerführers oder eines Staatsmannes, die beide das Schicksal ihrer Armeen oder ihrer Nation in Händen haben können und durch deren Tod Vernichtung droht. Aber kann in der gegenwärtigen Zeit ein Papst den Weg, den die Kirche geht, ändern? Nein! Das Pontifikat Johannes XXIII. hat es nochmals bewiesen. Warum also die profane Trauer?

Der Nachfolger Petri, Papst Johannes XXIII., war 81 Jahre alt. Sein Tod, ein „natürlicher" Tod — entsprechend unserer „zweiten Natur", unserer „verdorbenen Natur". Der Tod setzt der Zeit des Wollens und Handelns ein Ende. Der gläubige Christ aber weiß, daß er nicht das Letzte ist, sondern ein Übergang in ein neues ewigmenschliches Leben.

Der Mensch des Westens — sagt der Theologe Paul Schütz — nimmt den Tod nicht mehr ernst, glaubt aber an ihn. Glaubt nur noch an ihn . . . Der Altchrist nahm den Tod ernst, glaubte aber nicht an ihn. Umgekehrt der Mensch von heute, der Herr der Erde. Er ist auf der ständigen Flucht vor dem Tode. Denn der Tod ist sein einziger, wirklicher, ernsthafter Feind. Der Tod ist der einzige Gegner, von dem er glaubt, daß er ihn ereilen, überholen werde. So bekämpft er den Tod mit dem Tempo.

Als der Papst auf seinem Sterbebett die Trauernden mit den Worten ermahnte: „Nicht weinen! Dies ist nicht der Tag zum Weinen. Dies ist der Augenblick der Freude und des Ruhmes" wollte er damit zum Ausdruck bringen, daß er mit Paulus glaubt, daß der Tod ein Gewinn ist (mori lucrum). Sein Leiden und sein Sterben bestätigten diese Glaubenskraft und er ist mit ihr über seine Umgebung hinausgewachsen.

Der Bischof von Regensburg, Dr. Rudolf Graber, sagte in einem Wort zur Pfingstzeit voll Trauer: die Christenheit ist müde geworden. Weder die Predigt, noch das unblutige Opfer am Altar übe heute eine Wirkung auf die Christen aus.

Die Christenheit ist wirklich müde geworden. Ihre Einstellung dem Tode gegenüber ist ein sicheres Zeichen dieser Müdigkeit.

CRIZA „CETĂȚEANULUI ÎN UNIFORMĂ"

de Gen. Ion GHEORGHE

Cine ar fi putut bănui că gluma lui Anton Bacalbașa, după care "soldații nu sunt decât civili în uniformă" avea să ajungă la atâta faimă, încât să fie adoptată ca slogan pentru structura nouă a uneia din cele mai vechi și glorioase armate din lume. Ce-i drept, într'o formulare oarecum corectată: "cetățeanul în uniformă", ceea ce nu-i tot una, firește, cu "civilul în uniformă".

Această nouă bază structurală, pe care a fost clădită armata Republicii Federale Germane, a fost impusă de împrejurările decurse din înfrângerea Germaniei în cel de-al doilea Răsboiu Mondial. Nu numai că s'a voit aruncarea peste bord a tot ce a fost marcat de tradiționalism, când s'a purces la organizarea "Bundeswehr"-ului, în credința, greșită desigur, că tot ce s'a petrecut în Germania contemporană s'ar fi datorat, în bună parte, acelui tradiționalism, dar și din convingerea că structura veche a armatei, cu puternica ei factură prusianistă, devenise anachronică, fie numai datorită faptului că prusianismul însuși nu mai exista. N'au lipsit apoi nici influențele exterioare, în special cea americană, nu numai de ordin politic dar și material, într'o vreme când Republica Federală Germană a început să-și organizeze noua forță armată, fără să fi avut încă independența statală. A trebuit deasemenea să fie luată în considerație și necesitatea prezentării acestei forțe armate masei poporului liber german într'o formă cât mai simpatică și oarecum liniștitoare, ca o promisiune solemnă că atmosfera vechei cazărmi prusiene nu va mai reînvia. Așa s'a născut formula nouă, a "cetățeanului în uniformă".

Trăirea în mijlocul poporului german ne-a dat putința să-i cunoaștem înclinarea, pasiunea chiar, pentru rezolvarea problemelor prin formulări cât mai ingenioase, aducătoare de satisfacția, nu întotdeauna întemeiată, că formulele sunt sinonime cu soluționările problemelor.

Formula "cetățeanului în uniformă" pare să-și fi epuizat și ea efectul fascinant inițial. Încep să se întețească ca atare, semnele că ea nu mai este perfect convingătoare. Să fie oare reminscențele trecutului, care nu se lasă atât de ușor uitate, cum s'a crezut poate? Sau, pur și simplu, o eroare de interpretare a formulei în sine? Mai curând ambele cauze. Sigur este că productul formulei nu mai satisface în totul, nu numai pe cei ce au de-aface direct cu acesta, dar nici pe însuși poporul german.

Acest product al formulei "cetățeanul în uniformă" prezintă două aspecte vizibile, proprii soldatului de totdeauna și de pretutindeni: al valorii technice intrinsece și al apariției sale în viața publică, ambele în funcțiune de fac-

continuarea în pag. 4

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÂNEȚE

de Virgil IERUNCA

Unul din argumentele, când cinice, când obosite ale unor diplomați sau oameni politici occidentali este că dacă voința de a nu accepta impostura din Răsărit e intactă la vechile generații, cele care au cunoscut roadele libertății, în schimb, generațiile tinere, ar pactiza cu destinul, s'ar pleca și resemna mai lesne, cu atât mai mult, cu cât regimul comunist depune strădanii imense pentru a-și apropia acest tineret. Argumentul acesta e o simplă închipuire și leneșă și neadevărată. E un alibi pe care acest soi de occidentali și-l află singuri pentru a-și îmbrobodi conștiința lor nefericită de inși care nu pot ocoli concesia, demisia sau neajutorarea cu duhul..

Un examen mai serios, mai apropiat de fapte, dovedește tocmai contrariul. În Rusia sovietică există acum un conflict între generații – între generația stalinistă sau neo – stalinistă care nu-și poate organiza existența decât în cadrul rutinei și birocrației și tineretul care, pe zi ce trece, calcă în picioare catechismul ideologic pentru a încerca să trăiască în realitate, în contradicțiile fecunde ale realității. De când poliția politică nu se mai bucură de toate prerogativele staliniste, de când viața sovietică a fost sgâlțâită, cât de cât, de realitate, tineretul a început să trăiască altfel. Cu probleme, cu neliniști, în întrebare. Nu voi cita nici pe Evtușenko, nici pe Voznessensky în poezie – dealtfel pentru mulți tineri acești poeți sunt ei înșiși prea conformiști – nu voi cita nici pleiade de pictori abstracți care au dat prilejul lui Nichita Hrușciov să-și dea în vileag și ignoranța și mujicia. În Rusia există însă o generație post-Evtușenko în care, pentru mulți, poezia se confundă pur și simplu cu explozia și cu sacrificiul. Sunt poeți care, cu prețul libertății lor, cu prețul viitorului lor, scriu în revistele clandestine din Rusia, cu o forță spirituală și cu o furie împotriva imposturii oficiale pe care n'o egalează uneori nici măcar confrații lor mai în vârstă, fugiți din Est și stabiliți în lumea liberă. Faptul acesta instaurează nădejdea că – peste potrivnicii și lașități – nimic trainic nu se va putea tencui în spiritul și inima noilor generații.

În chiar clipa în care Evtușenko își făcea autocritica la Moscova, din capitala tuturor Rusiilor un tânăr profesor, Mikail K. trimetea revistei "Arts" din Paris o scrisoare "ca un fier roșu" (ca să folosim expresia acestei publicații, nespecializată dealtfel în anti-comunism). În această misivă, tânărul intelectual sovietic – care citise nu numai pe Soljenițin, dar și pe Marchizul de Custine – anunța, hotărît, profetic poate, că "dacă și de data aceasta statul polițist va triumfa, nu mai e nicio îndoială că pentru prima oară din 1917 încoace, regimul sovietic va fi amenințat". Săturat de mirosul "fetid" al Rusiei, neputând uita cele" trei milioane de intelectuali morți sub tortură între 1920 și 1954", Mikail K. își formula și nedumerirea și remediul: "Acum câteva săptămâni – scria el – nimeni nu îndrăsnea să depună flori pe statua fostului tiran, rând pe rând adorat și aruncat la pământ. Dar acum, se va merge oare, din pricina unui dispreț fără exemplu pentru un popor, care totuși nu-l merită, din pricina atâtor subtile dialectici născute din raporturi internaționale și grație certurilor interne din sânul organismelor diriguitoare, se va merge oare până într' acolo încât să se trateze noua Rusia Sovietică, alcătuită din peste treizeci de milioane de Ruși, Ucraineni, Caucazieni, etc., devenită grație educației socialiste conștientă și responsabilă, ca treizeci de milioane de oi și de mujici? Tineretul nostru intelectual cere de-acum înainte să fie respectat de diriguitorii noștri politici, având certitudinea că este în stare deacum înainte să-și impună vederile sale".

continuarea în pag. 2

Permanența gândirii istorice

de Radu A. FLORESCU

Meritul lui Karl Marx este de a fi reînoit interesul pentru studiul științific al istoriei. A ridica istoria la rangul de știință înseamnă a-i recunoaște o autoritate permanentă, cea a învățămintelor ce se desprind din studiul forțelor sociale și a faptelor omenești trecute. Asemenea cercetări au muncit mintea omenească de când cu descoperirea recurenței fenomenelor naturii. Studiul istoriei și-a lărgit câmpul de cercetări odată cu judecarea faptelor politice în legătură cu cele economice.

Chiar dacă teoria economică a lui Karl Marx, aceea a prețuirii valorii mărfurilor calculată pe cantitatea muncii sociale ce o cuprind, e o concepție nebuloasă, care nu ține seamă nici de calitatea muncii nici de calitatea mărfii, totuși teoria lui de evoluție a societății prin revoluțiuni succesive, poate da loc la discuții fecunde. Discutată cu imparțialitate, ne poate ajuta la înțelegerea unor fenomene în care omul e autor, martor și judecător. Dacă psichologia poate pretinde să fie știință, cu atât mai vârtos o poate pretinde istoria.

Gândirea istorică a lui Marx purcede din acea a lui Georg Frederik Hegel care pe timpul renașterii culturale germane de la începutul sec. XIX a văzut *progresul omenirii călăuzit de conflictul dialectic între teze și antiteze, ducând la formularea de sinteze din ce în mai înaintate.*

Nu Marx a inventat concepția dialectică a istoriei. E însăși concepția organică a ființei sociale "în devenire", a evoluției exprimată în termeni abstracți, de multe ori greu de înțeles în textul german a lui Hegel, mai puțin deslușit decât, spre pildă, al lui Bergson în "Evolution Creatrice", sau expunerea evoluției pe care o schițează teologul, geolog și antropolog, Theillard de Chardin în "Le phénomène humain". Acesta urmărind evoluția de la celula primitivă, care prin diferențieri crescânde și eliminări succesive, ajunge la creațiunea regnului animal, consideră pe omul social cu complexitatea inteligenței lui ca termen suprem al acestei evoluțiuni. Astfel istoria omenirii prelungește evoluția geologică. Așișderea dialectica hegeliană vede în istorie o succesiune de evenimente care crează forme sociale din ce în ce mai evoluate. Karl Marx fie că n'a vrut să-l înțeleagă pe Hegel, fie că nu l-a înțeles, ceea ce nu este verosimil, a denaturat concepția hegeliană reflectată în creșterea organică, substituindu-i o mecanică socială, acea a unei pretinse evoluții călăuzită de lupta între clase sociale. De oare ce consideră lupta numai ca manifestare fizică și pentru simple realizări materiale, nesocotește elementul dialectic totodată intelectual și organic de care vorbește Hegel în concepția "devenirii". Cel care după poruncile lui Marx conduce lupta, nici nu dorește să obție o sinteză mai înaintată, adică un compromis între părțile în conflict, ci urmărește distrugerea adversarului. Această distrugere Marx o realizează prin mijloacele cele mai drastice, instaurarea dictaturii și anihilarea oricăror veleități de supraviețuire a adversarului. Marx prin dictatură vrea instalarea unui sindic care ajutat de slugile lui, urmează să procedeze la lichidarea averii unei națiuni reduse la rangul de proletariat. Reprezintă contrariul unei evoluțiuni înspre forme sociale mai desăvârșite, prescrie o schingiuire politică și economică, o degradare istorică.

Dialectica nu intră în joc decât atunci când două teze sau două doctrine se înfruntă și orice sinteză în sensul filosofiei lui Hegel nu poate fi decât rezultatul unei cumpăniri de ordin intelectual. Astfel a înțeles-o și adversarul fascismului Benedetto Croce. Într'adevăr Hegel con-

continuarea în pag. 3

Stau nume; Mihai Horodnic, Mircea Streinul...
O cruce la Rădăuţi şi alta'n Ardeal.

Îşi beau zările lângă ele pelinul,
Şi le ascund ciobanii'n caval;
Le vorbeşte moartea'n adâncuri de ape
Ori negura'ntr'un ţintirim de Horece:
Cei de demult ascultă aproape
Şi stelele joacă, hora, buiece...

Dar Ceremuşul de-azur a fost să se'ngroape:
Fagul isbit şi ciopârţit de securi
A'mplinit profeţii şi dureri din scripturi,
Şi din inima lui s'au aprins zorii...

De-atunci numele lor merg în ceruri şi vin
Cu alte cruci: Mihail Chirnoagă, Ion Roşca,
Marin...

În icoana de unde vorbesc rugătorii
Ard sfintele nume: mari ruguri de glorii,
Şi luminează gând rumânesc fără fruntarii:
Îngenunchiaţi veacuri: S'aud Iconarii...

Suntem singuri, acum, Bucovină,
Singuri ca'nainte de-a deschide mormântul...

Aud cum bat în inima ta vremi ce- să vină,
Văd cum din harul tău trăieşte pământul.
Golgota ta luminează Cuvântul:
Lumină din eterna lumină...

Şi curând vor vedea vânzătorii din Ialte,
Caiafa cu viţelul de aur şi comisarul ateu,
Cum se redică din morţi neamul meu;
Spre-altarul tău, din lumi mai înalte,
Cum coboară majestuos Dumnezeu...

(Din poemul CATAPETEASMĂ BUCOVINEANĂ, de Vasile POSTEUCĂ. Schiţe de Nicolae PETRA. Final).

TINEREŢE FĂRĂ BĂTRÂNEŢE

Şi mai grăitoare pentru o anumită stare de spirit a tineretului din Urss este mărturia pe care scriitoarea franceză Alla Budin o publica *recent în "La France Catholique", în urma vizitei sale* în Rusia Sovietică, mărturie pe care Alla Budin n'a şovăit s'o împărtăşească opiniei publice occidentale, şi pentru care îi trebuiesc aduse omagiile precise ale curajului moral, deoarece asemenea texte, nu apar prea deseori în presa înmănuşată din Apus. Iată ce i-a spus un tânăr în vârstă de cinsprezece ani, dupăce căpătase încredere în ea: "Ah! Dar spuneţi-le odată Dumneavoastră care lăsaţi impresia că ne iubiţi destul pentru a ne înţelege, spuneţi-le odată acolo în Occident, tuturor celor din preajma Dumneavoastră, că nu mai putem, că nu mai credem în comunism, că la Universitate există grupuri de rezistenţă, că ne reunim în secret pentru a citi literatura clandestină, policopiată, că o răspândim, că e tot ceeace putem face! Spuneţi-le odată că numai răsboiul ne poate salva, spuneţi-le să aibă milă de noi şi să nu ezite să trimeată o bombă atomică asupra Kremlinului! Ar distruge astfel ceeace avem mai frumos, mai preţios, ar nimici jumătate din poporul nostru; dar ar da supravieţuitorilor libertatea!"

Apelul acesta e un alt "fier roşu" şi el ne arată până unde poate striga exasperarea unui alt gen de "posedaţi". Un "fier roşu" care arde crâncen cuvintele potrivite ale unor desmembraţi frivoli, gata să încerce aranjamente pe spinarea milioanelor de sclavi din Răsărit. Şi totuşi desmembraţilor nu le-a lipsit prilejul să vadă; ei însă n'au văzut pentrucă n'au vrut să vadă. În răscoala muncitorilor din Berlinul de Răsărit, în Iunie 1953, prezenţa tinerilor a fost impresionantă. Impresionantă a fost şi la Poznan, pentruca să nu mai pomenim de Budapesta unde tineretul murea luptând pe străzile încinse de revoluţie, cu o voinţă de sacrificiu unică în istoria contemporană. Şi chiar dacă Budapesta a fost trădată de destin şi de oameni, tineretul a rămas la avantgarda rebeliunii faţă de putere. Zilele trecute, telegrame pitite în corpul unor ziare occidentale vorbeau de procesul unor tineri cehi care de 1 Mai manifestaseră pe stradă împotriva ordinei dela Praga alianţei cu Uniunea Sovietică. Discreţia acestor telegrame vorbeşte cu toate acestea mult mai mult decât un editorial aldin. Ea spune că mitul tinereţii fără bătrâneţe se înnoieşte tocmai în regimurile comuniste.

Şi aceasta, împotriva tuturor conştiinţelor senile din Occident.

G·L·O·S·S·A·R·I·U·M

"Înapoi la Natură"

Pasionat de semnificaţia secretă a suburbiei americane. Aceste căsuţe fermecătoare, cu grădină şi peluză, la zece, douăzeci de kilometri de centrul oraşului. Cum aproape toată lumea "lucrează" în America, curse lungi cu automobilul, sau ceasuri petrecute în tren, de dimineată şi, din nou, spre seară. Şi toate acestea pentru ce? Pentru a regăsi paradisul pierdut al pionierilor şi a regăsi Natura, — dar deasemenea pentru a se apăra de integrarea rasială, pentru a redobândi prestigiul "evident" al proprietarului, etc. etc.

Teribila tristeţe care se desprinde din acest slogan: "înapoi la Natură!". Complexul de culpabilitate: noi, Americanii, ne-am trădat strămoşii ("pionierii"), am distrus "Natura", am crezut prea mult în zgârienori şi beton armat. De aici ni se trag toate greutăţile şi necazurile. Dar dacă ne reîntoarcem la izvoare, totul poate fi din nou ca *in illo tempore* ...

"Sabotarea Istoriei"

Şi India a "sabotat Istoria" (ca să folosesc expresia lui Lucian Blaga): literatura indiană n'a păstrat nicio amintire despre Alexandru Machedon, nimic despre podigioasele lui campanii militare. Destinul istoric al Indiei a fost schimbat prin invazia lui Alexandru — dar conştiinţa indiană l-a uitat. Ceeace supravieţuieşte din acea gigantică întreprindere militară, care ne impresionează chiar şi astăzi, — nu e evenimentul istoric al invaziei, ci "mitologia" ei, aşa cum a fost ea recreiată de imaginaţia populară.

Interesul meu pentru filozofia şi asceza indiană cred că-şi are această explicaţie: India a fost obsedată de *libertate*, de absoluta autonomie. Şi asta nu într'un chip naiv, veleitard, ci ţinând seama de infinitele condiţionări ale omului, studiindu-le obiectiv, experimental (Yoga), şi forţându-se să găsească instrumentul prin care să le poată aboli sau transcende. Alături de creştinism, spiritualitatea indiană are meritul de a fi introdus Libertatea în Cosmos. Modul de a fi al unui *jivanmukta* nu e *dat* în Cosmos: dimpotrivă, într'un Univers dominat de legi, libertatea absolută e impensabilă. India are acest merit de a fi adăogat o nouă dimensiune în Univers: modul de *a exista liber*.

Exploziile atomice şi organismul pământ

Nu ştiu cine mi-a trimis, din Anglia, două numere recente a unei reviste oculto-spiritualistă, "The Voice Universal". (Pe frontispiciu stă scris: "Scopul nostru: Iluminare şi Amiciţie Universală".) O răsfoiesc cu încântare. Mi-ar place să însemn aici măcar o parte din titlurile articolaşelor şi reclamelor, dar cum aşi putea alege? Aproape toate merită să fie citate. Azi mă opresc asupra acestui articol: "Jocul cu focul: Avertisment Generalului de Gaulle". Se discută un studiu al lui Hans Georg Weidner, apărut în revista pe care o scoate el, *Lichthort*.

Iată despre ce este vorba: Generalul de Gaulle încurajează exploziile atomice în Sahara. Dar, spune Weidner, pământul alcătuieşte un organism asemenea omului, şi Sahara e echivalentul glandei pancreatice, adică e situată în regiunea stomacului. Ce se întâmplă cu un om care e lovit "sub centură"?, se întreabă Weidner. I se face rău, i se opreşte respiraţia şi cade în nesimţire.

Tot aşa, prin exploziile atomice în regiunea stomacală a Pământului, secreţiile vitale produse în acea arie, secreţii atât de necesare "digestiei", sunt turburate şi anumite reacţii în organismul pământului se vor produce, întocmai cum s'au produs în deşertul Nevada şi Siberia. Ce se va întâmpla dacă exploziile vor continua? Axa pământului s'ar putea înclina şi asta va aduce cu sine o serie de catastrofe. Vânturile fierbinţi ale Africei vor precipita topirea calotei de ghiaţă dela Polul Nord ("Capul" Pământului); pe de altă parte, gheţurile vor creşte la Polul Sud ("posteriorul" Pământului). Când Pământul se "simte rău" şi trebuie să vomiteze, încep erupţiile vulcanice. Dar Stromboli, Vezuviu, etc. sunt legaţi printr'un canal subteran cu vulcanii stinşi, din Etiopia şi Sahara, şi aceştia, la rândul lor, se află în comunicaţie cu "baza atlantică" din Oceanul Atlantic, care reprezintă, evident, Atlantida. Astfel că exploziile atomice din Sahara ar putea produce o "naştere prematură a Atlantidei". Continentul acesta scufundat e ursit, în orice caz, să revină într'o zi la suprafaţă. Dar dacă naşterea e prematură, o serie de catastrofe vor îneca Australia, istmul între cele două Americi, Sahara şi o parte din Europa mediteraniană. Alte cutremure de pământ sunt de aşteptat în Persia, Rusia, India şi în regiunea Himalayei. Acesta e de fapt motivul pentru care Dalai-Lama şi atâţia alţi lamas au părăsit Tibetul, adaogă Weidner. Deaceia Weidner cere să se intensifice campania împotriva exploziilor atomice în regiunea plexului-solar a Mamei Pământ ...

"Demitologizare" şi artă non-figurativă

"Demitologizarea" lui Bultmann corespunde dominaţiei absolute a artei non-figurative. E acelaşi stil de gândire, aceiaşi experienţa fundamentală a Lumii. "Mitologia" care supără pe Bultmann în Evanghelii, imaginile şi simbolurile solidare cu o cosmologie arhaică, definitiv depăşită (spune B.) prin descoperirile ştiinţifice începute în Renaştere — toate acestea corespund imaginilor uzate, desuete, care supravieţuiau inautentice în academismul dela începutul secolului, şi care trebuiesc abolite, pentru ca artistul să poată fi din nou confruntat cu Lumea proaspătă, încă de nimeni văzută, Lumea aşa cum se arăta ea în prima zi a Creiaţiei.

Ceeace e mai interesant: artistul de astăzi vede numai prospeţimea Lumii dintâi — nu-i vede încă "figura". N'a sosit încă timpul epifaniei, sau într'adevăr Lumea *nu* are "chip"? ...

Ultimele zile ale lui Jung

Vaun Gillmor îmi arată scrisoarea în care Aniela Jaffé îi dădea amănunte despre ultimele luni ale lui Jung. După boala din Septembrie (ficat, veziculă biliară), bătrânul slăbise îngrozitor. Aproape nu mai mânca. Încet, încet, în timpul iernei, şi-a revenit. Nu mai dicta scrisori — dar o întreba necontenit pe Aniela dacă "mai are ceva de făcut". (Adică: dacă n'au mai rămas lucrări neterminate — articole, intervievuri, etc.). În ultimele luni, toată activitatea lui s'a mărginit la punerea la punct a unui articol.

Apoi, astă primăvară, a avut un atac. N'a mai putut vorbi, câteva zile. Când şi-a revenit, amesteca limbile — spunea câteva cuvinte în germană, apoi în engleză, în franceză, în dialect. Asta îl deprimase peste măsură. Suferea că nu se mai putea exprima corect. Doctorul îl asigurase că îşi va reveni — dar nu-l mai interesa. Nu voia să reînceapă o "viaţă nouă".

Câteva zile înainte de moarte a visat că pe un munte a găsit o piatră. Era fericit, dimineaţa. Spunea că e semnul exemplar că şi-a încheiat viaţa. Găsise *Lapis philosophorum*.

MIRCEA ELIADE

TEODOSIE MONAH. Pogorirea Duhului Sfânt. Gravură în lemn. Neamţul, 1833 ...

PRUNE

de Mira SIMIAN

Ştii ce m'a impresionat mai mult în Europa? Au fost livezile cu pruni. Pomii la margine de drum, fructele căzute pe jos. Atâtea prune! Prietena mea braziliană aşezată în fotoliul-copie Ludovic XV, lângă pianul nou, galben, pictat cu ciobăniţe, scenă Madame de Pompadour, îmi istorisea mirarea tropicului.

La tropic, prunele se vând cu bucata. Zece bani una. Ani în şir, le privisem doar, aşezate frumos, lustruite, articol de lux, în faţa marilor băcănii. Mă oprisem în căldura verii tropicale, o clipă. Atât ca să le pot vedea.

*

Masă de Crăciun, acasă. Întâi, Tatăl Nostru. Apoi mâncările pregătite cu zile şi săptămâni înainte. În capul mesei, în negru, bunica, senină, asculta. Încet, murmurând, vocea-i tremurată începea colindul. Cântecul vechiu din Sălişte. Din casa ascunsă în fundul curţii cu poarta neagră, întotdeauna ferecată.

Clipa deschiderii darurilor. Cei şapte feciori o priveau.

— Ce-ţi doreşti la anul?

— Voi care sunteţi acuma oameni importanţi, să-mi pietruiţi drumul la vie! Să pot urca cu trăsura!

*

Poteca pornea din şosea, de la Bujoreni, unde bujori nu erau. Doar cârciumi. Urcând printre livezile de pruni, vara, mă opream la fiecare cotitură, căutam în zadar izvorul. Rămăseseră pietre-le albe ale râului secat. Însfârsit, merii — bolţi verzi — duzii — clopotniţe de frunze — iar sus, în vârful potecii, două braţe deschise. Rochia neagră, râzând.

— Ai sosit! Vino, fuga! Te aşteptam din zori. Cred că în vacanţa viitoare ai să poţi urca în trăsură ...

Cerdacul înconjurând casa, odăile pline de icoane, patul de lemn al bunicii, laviţa ticsită de cărţi vechi bisericeşti. Noaptea la unu se *scula depe scânduri, să spună slujbă. Răcoare.* Dulceaţa de nuci, mărul creţesc păstrat pentru mine. În colţ, fusul, suveica pentru zile de ploaie. La ferestre, năfrămi. Dulapurile cu sulfină.

Ieşită pe cerdac, priveam Oltul. Şarpe albastru printre câmpiile galbene cu plopi răzleţi. Apoi mărfarul. Când negru, când roşu, urmând drumul râului. Depe poteci printre viţa de vie de pe dealul din spatele casei, păzit de pădure pe coamă, ca să-l apere de furtuni sau de grindină, acum se auzeau voci.

— Struguri, struguri brumării, depe valea Oltului!

Chiuitura devenită fluierat, strigată de fetele în ii colorate, purtând coşurii cu struguri.

— Prune, prune brumării depe valea Oltului!

Glasul flăcăilor, în vale, la culesul prunelor.

Seara, hora încinsă în curtea din faţa cerdacului, ţărănci bătrâne pe bănci, sughiţând tare, ducând palma la gură.

— De ce sughit?

— Ca să-mi arate că le-a plăcut cina!

Luna, prin geam, Evanghelia zilei aceleea, cetită încet, apăsat, numai pentru mine.

*

Calea Victoriei. Început de Septembrie. În razele dimineţii de toamnă, pluteam împreună cu femei brune, arămii, ofiţeri, studenţi, vânzători de ziare, florărese.

Pasul larg s'a oprit. Un prieten, înalt, elegant.

— Ce bine c'ai venit! Nici măcăr o telegramă sau un telefon!

Acum îşi şterge ochelarii.

— Dar care e coloarea costumului tău azi?

Răzimată de una din coloanele Pieţii Vendôme; acum câteva zile, mă sufocam. Era ultima după masă la Paris. Venea războiul. Trebuia să mă întorc acasă. Căutasem zile dearândul o rochie, un costum. Vream tăietura care să închidă esenţa pariziană pentru mulţi ani. În mijlocul pieţii galbene, coloana neagră strălucea în ultimele raze de soare. Casele de un cenuşiu vag. Încercam să respir adânc, să păstrez în mine parfumul străzii pariziene.

O imensă prună a toamnei se oprise în faţa mea. Uşa maşinei deschisă de-un negru în alb; leneş, indiferent, femeia blondă, prună şi ea, coborâse. Cu un căţel, o prună mai mică.

— Am început să văd prune!

A doua zi, în grabă, cumpărasem costumul.

— E coloarea prunei fumurii. Coloarea Parisului, toamna.

PERMANENȚA GÂNDIRII ISTORICE

sideră opera legislativă a unei societăți orientată spre viitor, ca o sinteză destinată a resolvi conflictele de interese din cuprinsul ei. Consideră o legislație constituțională bine cumpănită ca o operă de artă supremă, iar normele dreptului roman, care înalță pe individ la rangul de persoană înzestrată cu capacități juridice, ca o pregătire pentru recunoașterea drepturilor omului poruncite de doctrina creștină. Garantarea proprietății individuale și a angajamentelor contractuale, ambele legate de educarea simțului răspunderii, sunt tot atâtea adausuri la înălțarea personalității, asigurându-i libertatea în ordinea legală.

Marx însă nu vrea să-l înțeleagă pe Hegel și substituindu-se lui, nesocotește faptul că doctrina acestuia culminează în filosofia istoriei și a dreptului, ultimele scrieri ale a lui Hegel în care filosoful german își rezumă întreaga gândire. Prin înșelăciune și cu *brutalitate* Marx construește o doctrină pretinsă dialectică, dar recomandând recursul la forță pentru a o pune în aplicare. E cea ce face pe orice om cinstit să-l califice pe Marx de impostor care mânuește o *practică talmudică* pentru a explica pretinse adevăruri și numai pentru a justifica tendinți părtinitoare. Marx denaturează istoria pentru a inventa un instrument de luptă.

Ceea ce rămâne însă valabil din efortul machiavelic a lui Marx de a-și impune teoriile, este să aducă din nou în discuție importanța invățământului istoric, ca știință socială. Dealtminteri așa a fost concepută istoria de marii gânditori din trecut, cari s'au servit de fapte și exemple pentru a ilustra învățăminte politice. Personalitatea cea mai cunoscută la origina gândirii politice a lumii occidentale care s'a servit de istorie pentru știința lui socială, a fost Aristotel. S'au luat după el Polibiu și faimosul Cicero, ultimul apărător al rânduirii republicane a Romei antice. Acesta a sfătuit pe prietenul său Titu Liviu să scrie istoria Romei ca operă consacrată măreției romane și mărturie a învățămintelor din trecut. Din opera lui Titu Liviu ne-au rămas numai fragmente: 34 cărți din cele 142. De la căderea Romei luminile civilisației antice au fost stinse în occident pentru secole, în timp ce istoria s'a mărginit la scrierea de memorii sau cronici. Abia de la Montesquieu încoace istoria a fost reînviată ca știință, care după spusele lui Mihai Cogălniceanu trebuie să fie icoana trecutului și povățuitoarea viitorului. Cărtile lui Montesquieu au servit minților luminate ale fauritorilor Constituțiunii Statelor Unite. Opera lor a fost într'adevăr științifică și totodată operă de artă. A rămas neschimbată peste 180 ani și nu și-a pierdut tinerețea.

Din păcate lumea europeană este dispusă să judece istoria cu scepticismul lui Anatole France care ne spune că învățătura istoriei n'a servit nimănui, iar astăzi filosofia existențialistă recomandă politica de la mână până la gură. S'a găsit un Rus comunist de altă părere în cartea intitulată: "Nu trăiește omul numai din pâine." Va veni poate momentul când și Franța îndrumătoarea civilisației europene să-și aminteasca valoarea trecutului ei.

Nu numai civilisația occidentală și-a formulat gândirea politică pe baza istorică, dar și cea orientală. Paralel cu civilisația greco-romană, în Extremul Orient, China s'a mândrit cu o civilisație mai veche, tot pe atât de înaintată. La origina ei aflăm de asemenea o filosofie a istoriei. E cea expusă de Confucius, un secol înaintea lui Socrate. Școala gândirii istorice chineze a fost chiar mai temeinică. În lungul lor trecut, Chinezii îndemnați de Confucius au considerat istoria ca cea mai de seamă știință, făcută să instruiască pe cei chemați să guverneze pentru binele obștesc.

Timp de peste două mii de ani, învățații Chinei s'au dedat la studiul documentelor din arhivele imperiale, pentru a descoperi cauzele înălțării și decăderii politice și sociale, a prosperității și corupției care au ritmat trecutul lor istoric. La diverse momente filosofia lui Confucius a fost supusă unui nou studiu. Grija unui administrator ca Wang an Shi, în sec. II-lea era să studieze cauzele decăderii economice pentru a introduce noi mijloace de îndreptere. Decăderea moravurilor era marcată prin schimbarea dinastiilor. Aplicându-se la acest studiu Chinezii au ajuns să prețuiască virtuțile conducătorilor și au formulat principii de moralitate publică, ceva asemănător cu filosofia stoică adoptată de Împărați în epoca de glorie a Imperiului roman, Flavianii și Antoninii dintre cari se desprinde figura nobilă a lui Marcu Aureliu.

După ce în 1911 ultimul Împărat al dinastiei Manchu o fost îndepărtat, fundatorul Kuomintangului Sun Yat Sen a putut și el să se inspire de lungul șir de istorici ai Chinei. A căutat să formuleze principiile Constituționale ale noii republici pe baza separațiunii a cinci puteri în Stat. Dar schimbările erau prea greu de înfăptuit cu slabele mijloace de care dispunea. S'a văzut nevoit să adopte sugestiile partidului comunist ca să redea țării, cu ajutor rusesc, unitatea națională. Tradiția Chinei însă e prea puternică pentru ca marxismul lui Mao Tze Tung să poată fi considerat altfel decât pragmatic. Mintea chineză e prea realistă pentru a fi captivată de vre-un misticism politic de împrumut sau să fie indusă în eroare de ideologii mincinoase. În această privință toleranța lui Mao pentru sectorul capitalist al economiei e simptomatică. Pentru el, cum a fost și pentru Stalin, doctrina lui Marx e un instrument pentru a-l menține la putere dar tot odată unul de luptă contra străinătății. Personalitatea stoică a lui Mao, lasă chiar în umbră pe Stalin. China a avut de suferit mai mult de cotropirea străină decât Rusia și problemele ei politice sunt cu totul diferite. Nevoia de expansiune teritorială pentru China nu este o ambiție de ordin ideologic, ci o necesitate economică. Lipsită de teritoriu nu se află în situația Rusiei care are mai mult pământ decât are nevoie dar nu-l poate face rentabil cu păcătoasele metode marxiste. Augumentele și metodele lui Marx servesc astfel imperialismului teritorial chinez, pe când ele frânează economia rusească. Ideologia marxistă, departe de a avea un înțeles economic are unul de dominațiune politică, încurajând tot-odată agresivitatea în domeniul exterior. Deoarece rețetele economice marxiste nu sunt productive decât pentru o economie de războiu, chinezii vor să le întrebuințeze pentru cuceriri teritoriale.

Teoria lui Marx, construită pe valori cantitative, fără să ție seamă de interdependența între cantitate și calitate, este străină unor îmbunătățiri calitative iar China în conjonctura de astăzi nu-și poate permite luxul unei economii destinate producțiunii calitative, pe când o economie de războiu trebuie dirijată cu metode dictatoriale. Iată de ce problemele Rușilor nu se împacă cu ale Chinezilor. Rușii au ajuns la un nivel economic unde metodele marxiste sunt prea primitive pentru a le satisface ambițiile. Văzând nepotrivirea între socoteala de acasă și cea din târg, caută să se amăgească zicându-se marxiști, dar îndepărtându-se de poruncile de bază ale doctrinei. Rușii o fac fiindcă oricât ar vrea să se izoleze de cultura europeană, nu pot. Autonomia lor culturală este iluzorie și succesul economiei lor depinde de adoptarea treptată a metodelor unei economii libere. Cine caută rezultate trebuie să accepte mijloacele. Astfel îndepărtâ ând du-se de socotirea valorii cantitative, sunt forțați să adopte profitul capitalist pentru ridicarea producțiunii calitative. Teoriile lui Liberman de la Institutul de Inginerie din Harkov, de care vorbește Pravda din 20 Noembrie 1962 și de care se ocupă oficialitatea sovietică sunt destinate să salveze firma marxistă schimbându-i însă principiile de bază. Acceptând profitul ca stimulent pentru unități industriale care devin Personalizate îndreptățesc pe Mao Tze Tung să spuie că Rusia părăsește ortodoxia marxistă. Părăsind-o, se gândește să ridice buna stare a populației neglijând obiectivele agresive în exterior. Ceace șiretenia lui Liberman are în vedere este salvarera reputațiunii de neputință a economiei de consum rusești, dar fără să arunce discreditul asupra firmei marxiste. A accepta profitul ca primă pentru încurajarea responsabilității fiecărei întreprinderi industriale înseamnă a recunoaște personalitatea juridică a acelor întreprinderi, adică recunoașterea responsabilității economice în drept comercial și nu sub amenințare penală. Dreptul comercial este o extensiune a dreptului civil, limitând importanța dreptului administrativ și penal sovietic. Productivitatea încurajată prin personalizarea întreprinderilor nu poate fi conciliată cu planurile marxiste.

Economia marxistă bazată pe silă și agresiune, apărată de un cod penal și nu de unul civil sau comercial, în lipsă de agresivitate internă își justifica scupul cu obiective externe. Fiind instalată ca economie combativă se menține astfel ca economie de războiu. Dacă Rușii astăzi au atins o producțiune apreciabilă prin mijloace forțate și doresc să se puie în rând cu națiunile care practică economia belsugului și a bunei stări, nu vor pueta să o facșă cu paliative economice fără de reforme juridice și politice implicate în ordinea democratică. Nu se vor putea mărgini la subtilitățile metodelor lui Liberman, ci vor trebui să arunce peste bord întreaga doctrină marxistă.

Atunci Rușii își vor aduce aminte că primul lor așezământ național, acel al Principatului din Kiev, a fost destinat unei opere de cultură și de răspândirea ei, un centru de legătură între comercianții varegi veniți din nord pentru a se întâlni cu emisarii culturii străvechi veniți din Constantinopol.

Dacă faima și bogăția Kievului s'au risipit după invazia mongolă din secolul al 12 lea, totuși acest sâmbure de civilisație și artă, sădit mai departe înspre răsărit, a fost el care a dat spor și avânt unei națiuni, impestrițate cu elemente mongolice dar convertită și devenită misionară, purtătoare a spiritului individualist al pionierilor nordici și al asociaților lor bizantini. Fără acel avânt inițial, fără religia ortodoxă care a pus pe Rușii în contact cu civilisația antică, n'ar exista Rusia de astăzi cu aspirațiunile ei oricât ar fi de confuze, dar păstrându-și avântul creator. Iată de ce ar fi mai interesant pentru Ruși să studieze istoria lor națională într'un spirit realist, părăsind minciuna marxistă, care oricât le-ar fi servit pentru obținerea de rezultate *provizorii*, de la o vreme încoace devine un *balast intelectual păgubitor.*

Cei cu mintea zăpăcită de la conducerea Republicei Populare Române, ar trebui și ei să-și aducă aminte că țările românești au un trecut istoric de ale căror învățăminte se pot servi cu prisosință.

Radu A. FLORESCU

DIN MANUSCRISE VECHI

VREMEA PUSTIIRII

Războiul împotriva *vieții lăuntrice* a mânăstirilor începe să se dea acum pe față. Din "nevăzut", el a devenit fățiș. Puterile care dau războiul nu mai sunt nici ele "puterile ascunse"; ci purced dela "scaun înalt", de la unii episcopi.

In mintea acestor episcopi s'a suit "gândul viclean", despre care vorbește Sfântul Vasilie cel Mare în scrisoarea către Hilon; și care gând zice așa:

"Ce folos ai să te depărtezi de împreuna viețuire cu ceilalți oameni? Au nu cunoști că episcopii Bisericilor lui Dumnezeu, cei puși de Domnul, de obiceiu viețuiesc cu oamenii și, necontenit săvârșind prăznuirile cele duhovnicești, dela cei ce sunt de față se aleg cu mare folos? Căci acolo e deslegarea gâciturilor celor din pilde, tălmăcirea învățăturilor apostolicești, arătarea povețelor evanghelice, învățarea științei dumnezeești, întâlnirile cu frații duhovnicești, care prin vederea feței lor, aduc mare folos celor ce se întâlnesc cu ei. Iar tu (monahule) te-ai înstreinat de atâtea feluri de bunătăți și șezi aci, făcându-te sălbatec întocmai ca o fiară. Căci, vezi, aci e mare părăsire, urâciunea locului, lipsa de învățătură, înstrăinare de frați și duhul multei negrijiri pentru porunca lui Dumnezeu." Drept aceea, au hotărât acești "indreptători" ai schivnicilor să-i lecuiască de pustnicie, să golească mânăstarile de "trântori" și "mueri", să curme cu "slujirea duhului" și cu "urmarea lui Hristos" — prostii în care mai stăruiesc și azi călugării — și să croiască prea sfințiile lor un "monahism social", după porunca și legea *Bisericii Vii*. Până când călugării vor ajunge la desăvârșită "slujire socială", adecă să facă și copii pentru armata rumânească, ei vor trebui să înceapă cu "misionarismul" și cu "filantropia". Călugărițele au și început.

Plouă circularele către starețe. Coadele de topor și proștii cu nume și putere mare în călugărie merg, în numele Stăpânului, să le "convingă". Vânătorii de mitre arhierești trec prin strungă tot ce – i "tânăr" din mânăstire. Măsoară cu priviri "duhovnicești" boiul, ca să fie trupeș și bine rotunjit. Cearcă cu "ochii minții" ceia ce nu se poate vedea, ca să nu aibă cumva vr'o vătămare. Ispitesc pe îndelete fața și ochii, ca să fie acestea "dulci la vedere" și "mângâioase" la căutătură. Caută măselele și se uită la limbă, ca să fie "neprihănite" la miros și cu "nespusă dulceață" la auzire. (Căci așa a zis și un Ministru al Sănătății: "infirmierei nu trebue să-i miroase gura, trupul sau picioarele și nu trebue să fie grosolană în vorbă sau urâtă ca mama pădurii").

După asemenea "recrutare", copilele și călugărițele tinere au fost și sunt încă înaintate "cu tablou în regulă" comandamentelor militare, ca să facă din ele *infirmiere și surori de caritate.* Și astfel au fost jefuite mânăstirile de răsadul lor cel neprihănit și râvnitor.

A fost lipsită obștea de îndrăsneala marilor lupte, de pilda biruințelor, de căldura vitejiei, de molipsirea fărâmărilor duhovnicești.

Au fost sărăcite starețele de ucenicele încă sub vântuală, pe al căror suflet îl va cere Dumnezeu din mâna lor.

Au fost părăsite bătrânele, bolnavele și neputincioasele, de sprijinul lor tânăr și săritor.

Au fost furate de cântarea lor, stranile; de slujirea lor, altarele; de deșteptarea lor, clopotele; de tămâierea lor, cimitirele; de ascultarea lor, muncile cele mai grele pentru binele obștesc. Iar "miresele lui Hristos" sunt înaintate, astăzi, cu tablou în regulă comandamentelor militare, de Stăpânii lor.

Sunt silite să învețe Anatomia, ele care s'au lepădat de toată grija cea trupească.

Sunt canonisite să pipăe trup bărbătesc, ele care n'au voie să-și vadă nici goliciunea trupului lor.

Sunt nevoite să facă "spălături", să administreze "clisme", ele care sunt osândite de canoane și pentru baia lor.

Sunt obligate să priveghieze "convalescența" tinerilor, ele care nici la duhovnic nu pot să se mărturisească singure; ci numai în fața stareței lor.

Toate acestea, cu prețul vătămării lor, cu agonisirea pierzaniei sufletului, cu primejdia lipsirei de *mântuire*, cu căderea lor din starea de mirese dumnezeești; dar cu câștigarea unei "diplome de infirmieră și soră de caritate".

Ce-i pasă însă episcopului de pierderea unui suflet? Ce înseamnează pentru el și pentru drăceștile lui unelte această împerechere de cuvinte: "mireasă a lui Hristos"; decât nebunie!

El știe sigur că cea mai puternică armă a călugărului este "fuga de lume". Deaceia scoate pe călugăr în lume. Dă pe călugăriță pe mâna comandamentelor, felcerilor și tinerilor "convalescenți". In acest chip sfârșește repede cu călugăria. Și în câțiva ani de pustiire va termina și cu mânăstirile. Pentrucă rămânerea și intrarea în monahism sunt legate de căpătarea diplomei de felcer. Iar cine are o diplomă de felcer niciodată nu se va mai întoarce la "sărăcia" fără leafă, la "ascultarea" fără medicul șef, la "fecioria" fără știința anatomiei și a părților intime, la "psaltichia" fără tangouri, la "psaltirea" fără romane, la "clopotele și toaca" fără radio, la "borșul mânăstiresc" fără smântână și pui primăvăratec, la "metaniile" fără sidef, rubine și ametiste. Are, pentru asta, dovada celor câteva sute de călugărițe-infirmiere din vremea marelui războiu, care nu s'au mai întors din lume și când s'au întors, au pirotit până ce și-au luat sborul către lumea a cărei dulceață n'au putut nici cu un chip să o uite.

Sfârșind cu călugăria, episcopul are încă un câștig. Va bine-merita dela Societate, că a scos "trântorii" și "muerile" la lucru și va recunoaște Istoria că a fost unul dintre "cei mai mari reformatori, desțelinător de ogoare, neînfricat sfărămător al lenei, indolenței și relei credințe"; că "a înțeles spiritul vremii".

Dar dacă o călugăriță sau ucenică s'ar împotrivi, totuși, să se facă infirmieră sau soră de caritate? S'o ferească Dumnezeu! Pentrucă, atunci, cade în păcatul "neascultării". "Ochii și urechile Stăpânului", exarhul mânăstirilor, "cercetează imediat la fața locului". Ticăloasa e mustrată între patru ochi și în sobor. In cazul că nu se lasă "convinsă", i se încheie îndată "proces-verbal" de nesupunere. Pe baza lui exarhul face referat "de scoatere din buget"; iar dacă stărue, "de excludere din mânăstire sau din monahism". Să plece în altă eparhie? Cine o primește? În "biletul de ieșire din eparhie", în cazul că i se dă, e destul să scrie Stăpânul că-i "răzvrătită" și nimeni n'o primește.

Astfel "mireasa lui Hristos", știind că: de se va sui în munte, și acolo este episcopul; de va pogorî în vale, episcopul este de față; de-și va lua "aripile de dimineață și se va sălășlui la marginile mării", celei negre, episcopul o va întâmpina și acolo și o va bate cu dreapta lui, — se va înfricoșa împreună cu psalmistul, zicând în sine: "Unde mă voiu duce dela duhul tău? Și dela fața ta unde voiu fugi?"

Și va merge la comandamentul, unde o trimite Stăpânul. Ca să ajungă "mireasa convalescenților".

conform. **GLYKON MONAH**

CRIZA "CETĂŢEANULUI ÎN UNIFORMĂ"

torul moral a cărui prezenţă şi intensitate într'un organism militar este mai greu de apreciat, fiind doar presupus, până la proba contrară, într'un grad mai ridicat sau mai scăzut.

Valoarea technică intrinsecă a unei armate nu poate fi cântărită, în general, decât de specialişti, care au putinţa să-şi dea seama de calitatea technică a purtătorului de arme, lucru care rămâne strein posibilităţilor de judecată ale masei poporului. Cel de-al doilea aspect cade, dimpotrivă, subt privirile critice ale marelui public. Din nefericire, a existat şi există eroarea de a se crede că acest aspect al soldatului poate fi neglijat, simplificat până la devalorizare, ca unul fără de importanţă, punându-se accentul pe primul aspect, acela al pregătirii technice. Valoarea unui organism militar şi a componenţilor lui nu poate fi dată însă decât de însumarea ambelor aspecte într'un tot unitar, în funcţiune – cum am mai spus – de valoarea morală a organismului. Un soldat, oricât de bine pregătit techniceşte, dar devalorizat, prin apariţia sa labilă, neglijentă şi lipsită de prestanţa necesară în viaţa publică, nu poate sta subt semnul valorii morale indispensabile unui organism militar.

La rândul ei, forţa morală a unei armate poate fi dată desigur şi de temeinicia convingerilor politico-cetăţeneşti ale soldaţilor respectivi, dar numai parţial, convenţional şi condiţionat. Numai sentimentul naţional al componenţilor unei forţe armate, fie ei "cetăţeni în uniformă" sau altcum, este factorul absolut, în măsură să determine calitatea morală a unei armate. Când acest factor este prezent şi cultivat în structura psihică a unei armate, poate fi până la un punct indiferent, dacă soldatul apare în public în ţinuta marţială a purtătorului de pe vremuri al "hainei Regelui" sau în uniforma sportivă, ajustată pe coapse şi pulpe, în comoditatea neglijentă a soldatului american, bunăoară. Deosebirea este însă că la soldatul american, englez şi chiar francez aerul de neglijenţă voită nu ştirbeşte cu nimic baza morală, pe care ei stau, graţie sentimentului profund naţional care-i animă, din simpla convingere a superiorităţii, naţiunii respective. Nu tot astfel stau lucrurile când este vorba de un soldat nou, căruia s'a crezut necesar, din cauze despre care nu este în căderea noastră să pomenim aci, să i-se insufle o vădită mefienţă în cultivarea sentimentului naţional.

Ministrul Armatei Federale Germane, Domnul Kai Uwe von Hassel, s'a arătat, într'o cuvântare publică, ţinută de curând, destul de îngrijorat de lipsurile constatate în experimentarea unei alte formale, a aşa zisei "Innere Fügung" (subsecventă celei a "cetăţeanului în uniformă"), care a urmărit şi urmăreşte întărirea sentimentului de solidaritate a "cetăţeanului în uniformă" cu principiile politico-sociale, după care este reghizată viaţa publică actuală a poporului german liber, insistând pentru intensificarea şi perfecţionarea educaţiei formulate de "Innere Fügung". Acest lucru nu este cu putinţă – a adăogat Ministrul von Hassel – fără concursul întregului popor în acţiunea de apărare naţională. Cu alte cuvinte, conlucrarea cea mai strânsă între armată şi popor, lucru ce n'a putut exista până acum, deoarece s'a făcut totul în sens contrar, prezentându-se armata ca răul clasic necesar, pentru care poporul n'a fost nici invitat nici încurajat să aibă vreun interes, iar soldatul nou creat a fost lăsat să se descurce singur subt privirile pline de mefienţă ale publicului.

Ministrul Armatei Federale Germane a evitat, fireşte, să pună accentul pe ceea ce se pare că nu este suficient şi satisfăcător în educaţia "cetăţeanului în uniformă": **necesitatea întăririi sentimentului naţional!** Sunt încă lucruri, care trebuesc ocolite cu vorba, dacă nu cu fapta. Menajarea atâtor şi atâtor factori, în această privinţă, este explicabilă şi poate şi necesară. Problema cere însă în fond, o tratare adecuată şi urgentă.

Apelul Ministrului Armatei Federale Germane către întregul popor pentru participarea acestuia la problema generală a apărării ţării dovedeşte că criza "cetăţeanului în uniformă", care trebuia neapărat să vină, a devenit acută. Acest apel nu poate fi interpretat decât ca necesitatea urgentă a identificării întregului popor cu organismul militar al ţării, lucru el însuşi imposibil fără existenţa şi cultivarea sentimentului naţional, ce singur poate lega poporul de armata sa.

»HABEMUS PAPAM«

Speranţe şi temeri întâmpină pe noul Papă. Şi unele şi altele fără temeiu. Oamenii îşi închipue că un papă poate schimba astăzi cursul bisericii lui Cristos; că poate întoarce cârma cum vrea el. Eroare! Papa nu e un autocrat. Papă e doar purtător de cuvânt: el dă expresie hotărîrilor Conducerii. Care Conducere numai într'un anumit sens se confundă cu el.

Evident un Papă poate aduce în biserică un nou stil de viaţă. El poate face o mulţime de lucruri. Care nu-i pot păgubi decât lui. Bisericii lui Cristos, nu. Istoria bisericii romano-catolice a cunoscut 262 de papi. Cum ar arăta azi această biserică dacă fiecare papă ar fi condus-o după voia lui?

Noul Papa, Paul VI, va fi, după toate semnele un marepapă. Are pentru aceasta darurile necesare. Însă "mărimea" lui se va măsura pe râvna şi pe talentul lui în slujirea lui Cristos cel înviat din morţi. Ca şi Paul "apostol al lui Isus Cristos" el se va putea distinge între urmaşii lui Simon Petru prin eminenţa spiritului său. Şi prin credinţa, care poate muta munţii.

G. R.

Das Kardinalskollegium

Dem Kardinalskollegium der römisch-katholischen Kirche gehören derzeit 82 Kardinäle an. Es setzt sich zusammen aus 6 Kardinalbischöfen, 64 Kardinal-Priestern und 12 Kardinal-Diakonen. Die rangältesten dieser Kardinalsordines, denen besonders zum Zeitpunkt der Sedisvakanz wichtige Funktionen zufallen sind die Kardinäle Tisserant (Bischof), Goncalves Cerejeira Manuel (Priester) und Ottaviani (Diakon). Kardinaldekan ist der Franzose Tisserant.

Von den 82 Kardinälen sind 50 residierende Oberhirten und 32 Kurienkardinäle. Der Anteil der Italiener im Kardinalskollegium beträgt etwas mehr als ein Drittel, 29. Die 53 nichtitalienischen Kardinäle kommen aus Frankreich (8), Spanien(6), USA (5), Deutschland und Brasilien (je 3), Argentinien, Kanada, Portugal (je 2) sowie Irland, Armenien, Australien, Oesterreich, Belgien, Chile, Japan, China, Kolumbien, Schottland, Ecuador, Ungarn, Indien, Mexiko, Niederlande, Peru, Philippinen, Polen, Syrien, Tanganjika, Uruguay und Venezuela (je 1).

Unter den als Oberhirten residierenden 50 Kardinälen befinden sich 3 Patriarchen (Antiochien, Venedig und Lissabon), 45 Erzbischöfe und 2 Bischöfe (Lille und Bukoba in Tanganjika). Alle residierenden Kardinäle sind Kardinalpriester.

Der Anteil der Italiener unter den 32 Kurienkardinälen beträgt 22.

Das Durchschnittsalter des Kardinalskollegiums beträgt 72,9 Jahre, liegt also etwa 1,5 Jahre niedriger als beim letzten Konklave im Jahre 1958. Das Durchschnittsalter der an der Kurie wirkenden Kardinäle liegt um einige Jahre höher: es beträgt 77,5. Der älteste Kardinal ist der am 8. Juni 1872 geborene Kurienkardinal Francesco Morano (Italien), der jüngste der am 19. Dezember 1912 geborene Erzbischof von Lima in Peru, Juan Landazuri Ricketts (um 4 Monate jünger als Kardinal Döpfner). Es gibt einen afrikanischen Kardinal (Rugambwa) und einen chinesischen Kardinal (Tien Chen Sin) und einen Japaner (Tatsuo Doi).

Zwei Kardinäle sind an der Ausübung ihrer oberhirtlichen Funktion gehindert. Es handelt sich um den Primas von Ungarn, Erzbischof von Esztergom, Kardinal Mindszenty, der im Asyl in der amerikanischen Botschaft in Budapest lebt, und um den Erzbischof von Peking, Kardinal Tien Chen Sin, der derzeit als Apostolischer Administrator von Taipeh auf Formosa wirkt. 70 Kardinäle der 82 Kardinäle sind Weltpriester, 12 gehören einem Orden an. Zwei Kardinäle gehören orientalischen Riten an: der Patriarch der unierten Syrer, Kardinal Tappouni, und der frühere Patriarch der unierten Armenier, Kardinal Agagianian.

(Kathpress)

> Mit Paul VI. werden es unberufene propagandistische Ausdeuter der römischen Kirche schwer haben. Der Staatsmann wird es wissen, den Lehrer zu verteidigen. Zwischen Kirchenreform und Willkür wird unterschieden werden; zwischen der „neuen Theologie" und der „Relativierung des Glaubens" wird es keine Verwirrung geben; zwischen der Friedenspolitik der Gerechtigkeit und dem über der Ungerechtigkeit ausgebreiteten, allzu barmherzigen Mantel der einfachen Koexistenzpolitik werden die zu sehr nach links geratenen katholischen Intellektuellen wählen müssen.
>
> **Alfons Dalma**

"VREDNIC ESTE!"

Un cetitor ne întreabă: "Are sau nu creştinul dreptul să spună, după toate legile democratice- că un candidat la preoţie **nu e vrednic?** Şi dacă are acest drept, ce se întâmplă când face uz de el?"

Răspuns: Când biserica a lăsat creştinului putinţa de a spune aci un "nu!" n'a făcut-o pentru a respecta vreo rânduială democratică.

Creştinismul n'are evlavie pentru **demo**-craţie; el cultivă **aristo**-craţia. În biserică sunt "păstori şi oi"; sunt "capete şi picioare". Şi oaia nu poate fi păstor; precum nici piciorul nu poate fi cap. Episcopii (care nu numai "reprezintă", ci şi **întrupează** biserica) n'au trimis, evident, comunităţilor dictatori; ci păstori. S'a avut întotdeauna grijă să nu s'aducă sminteală poporului. Dreptul de a hotărî însă dacă un candidat la preoţie este sau nu **vrednic** e dreptul episcopului. Judecata episcopului nu are a se sinichisi de... dimotikie.

Care este atunci raţiunea acestei portiţe lăsate deschisă? Raţiunea e aceasta: s'ar putea întâmpla ca un candidat să tăinuiască, la cercetarea canonică, fapte grave, fapte de natură a-i tăia drumul spre preoţie. Şi atunci se iveşte unul (care a tâlhărit împreună cu candidatul, sau care are dovezi grele despre **nevrednicia** lui – după rânduelile canonice) şi spune: **nu e vrednic!** Evident că într'un asemenea caz complicele, sau acuzatorul, e dator să prezinte episcopului dovezile **înainte de oficierea tainei preoţiei.** Însă cum în vremile de demult nu erau nici trenuri, nici automobile, nici avioane, nici telefoane, ci omul trebuia să vie călare sau pe jos, să treacă munţi înalţi şi văi adânci i s'a lăsat putinţa de a alerga cu dovezile chiar şi la vremea slujbei de sfinţire. Aceasta a fost raţiunea.

Într'un asemenea caz, episcopul cântăreşte dovezile şi apoi hotărăşte. Singur!

Expresia "vrednic este" face parte din slujba hirotoniei. Episcopul nu rosteşte aceste cuvinte spre a le supune **votului** poporului. Ci spre a aduce faptul **la cunoştinţa** poporului.

G. R.

CĂRŢI

GEORGE USCATESCU: EL TIEMPO DE ULISES, Editora Nacional, Madrid 1963, 226 pagini.

PUBLICAŢII:

BULETIN INFORMATIV, al Asociaţiei Românilor Liberi din Germania (e. V.), An. VIII, Nr. 1, Aprilie 1963, 8 pagini. Red. şi Adm. 8 München 42, Camerloher Str. 99. Schriftleiter und verantwortlich für den Inhalt: A. NICOLA, 8 München 42, Agricolastr. 5.

DIN MADRID

Cu prilejul Sărbătorii Naţionale de 10 MAI, s'a oficiat o slujbă solemnă de către Cuviosiile Lor, Părinţii Dr. Alexandru Mircea, Rectorul Misiunii Catolice Române din Spania, Amalio Orduna şi Canonicul Francisco Aguirre.

Au asistat: Contele de Vallelleanu, Preşedinte al Consiliului de Stat, fost Ministru al Lucrărilor Publice şi Primar al Madridului, Ministrul Plenipotenţiar Ernesto Barnach Calbo. Ambasadorii: Juan de Cardenas (Decanul Ambasadorilor Spanioli) cu soţia, Marchizul de Prat de Nantouillet cu soţia, Romero Radigales cu soţia, Contele de Rabago cu soţia, Julio Arana Urioste. Generalii: Díaz de Villegas, Director General la Provinciilor Africane de la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, Ramirez de Cartagena, Ricardo Villalba şi DR. José Luxan; Colonelul Serrano şi Locotenentul – Colonel Fernandez de Cordoba, cu un grup de ofiţeri, D. Fernando de Escoriaza Director al Afacerilor Politice ale Europei Orientale; Doamna General Cear Saenz de Santa Maria, Doamna de Onoare a Infantei Beatriz (sora Reginei Maria a României), Doamna Sol Barzanallana de la Cuesta (sora Ambasadorului Marchiz de Barzanallana, ultimul Ministru al Spaniei la Bucureşti), Victoria Casa Rojas de Prilogeanu, Contesa de San Esteban de Canogo, fiica Ambasadorului cu acelaşi titlu şi nepoata Domnitorului Mihail Sturdza;

D. Cabot Sedwick, Subdirector al Secţiunii Politice a Ambasadei Statelor Unite, cu soţia, D. Henri Gardet, reprezentând Ambasada Franţei, D. Winston Mih, Prim Secretar al Ambasadei Chinei, Domna Pusta, soţia fostului Ministru al Afacerilor Străine al Estoniei, actual Ministru la Madrid, Kaarel Robert Pusta, Francisco de Marosy, Ministrul Ungariei, Robert Kampus, Ministrul Letoniei cu soţia, Luka Lukovic, Ministrul Yugoslaviei, Doamna Eugenia Formanek, Ministrul Cehoslovaciei, Părintele franciscan Branco Maric, Reprezentant croat.

D. Sergio Cifuentes, Delegat al Serviciului Exterior al Movimientului, Marchiz de Baides, titular al Consulatului General al României la Malaga, Consul General Luis Beneyto cu soţia, Dna Cristina de Barandica de Roca de Togores, Ethel Barandica, soţia Dlui Manuel Barandica din Ministerul Afacerilor Străine, Dna Ioana Zeuceanu de Goll, fiica fostului Ministru al României în Spania, Dna Enrique Trauman, soţia Consulului General al Guatemalei, Profesorul Universitar Antonio Deryng, Preşedintele Foştilor Combatanţi Polonezi, Miniştrii Plenipotenţiari Edmond Ciuntu şi Radu Ghenea cu soţia, Vasile Iasinschi, fost Ministru. Pictorul Alexis Macedonschi. D. Traian Popescu şi Ilie Sturdza, Vice-Preşedinte şi Secretar General al Comunităţii Românilor din Spania, Căpitanii Opriş şi Galea, Locotenenţii Nicolaescu şi Neagu, Dnii Ion Bozosa şi Gheorghe Costea, Doamna Elena Botzaris, Doamna Maria Popovici Droc, D. Arhitect Nicolae Damian, D. Radu Enescu, Profesor Universitar din Peru.

Ceremonia a fost prezidată de D. Nicolae Dimitrescu, Ministrul României şi George Demetrescu, Preşedintele Comunităţii Românilor din Spania.

In ziua de 1 Iunie, în biserica De las Salesas, s'a oficiat un **Requiem** pentru adormiţii:

ALICE PONTA
VIRGINIA COTRUŞ
CRIŞU AXENTE
NUŢU ARDELEANU
STELIAN POPESCU
MIHAIL DUMITRESCU
VASILE FLORESCU
ION BRAŞOVEANU
Principe CONSTANTIN CANTACUZENO
ALEXANDRU BUSUIOCEANU
ARON COTRUŞ
GRIGORE MANOILESCU

COLONIE DE VARĂ PENTRU COPII

Comitetul de conducere al Asociaţiei Românilor Liberi din Germania a putut realiza şi în anul acesta mijloacele necesare pentru finanţarea unei Colonii de vară, care va fie organizată de Dl. Eduard FUCHS.

Colonia se va deschide la 15 Iulie în Berchtesgaden-Strub, Deutsches Jugendherbergswerk şi va dura până la 31 Julie a. c. Numărul copiilor este limtat la 50, având prioritate la admitere elevii dela Şcoala Românească din München.

Cuvântul apare odată pe lună. Adresa pentru chestiuni de redacţie şi administraţie: George Racoveanu, 805 Freising, Schnegg-Str. 9, Deutschland. Pentru abonamente: Postscheckamt München, Konto-Nr. 1871 66, für George Racoveanu. Costul abonamentului anual: pentru Europa 12 DM; pentru Americi 5 doll.
Verleger: George Racoveanu